

Nâng cao chất lượng tiết sinh hoạt chủ nhiệm đối với học sinh trung cấp ở Trường Cao đẳng Lý Tự Trọng thành phố Hồ Chí Minh

Hoàng Thị Trang*

*Trường Cao đẳng Lý Tự Trọng TP.Hồ Chí Minh

Received: 08/03/2024; Accepted: 19/03/2024; Published: 26/3/2024

Abstract: In homeroom work, the homeroom activities play a very important role. However, due to various objective reasons, over time, the homeroom activities has not been valued and organized effectively. On the basis of surveying the current situation of organizing homeroom activities at Ly Tu Trong College in Ho Chi Minh City, the article presents some solutions to improve the quality homeroom activities for Intermediate students at Ly Tu Trong College in Ho Chi Minh City in the near future.

Keywords: Improve, quality, homeroom activities, intermediate students.

1. Đặt vấn đề

Tiết sinh hoạt chủ nhiệm (SHCN) đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong công tác chủ nhiệm. Tiết SHCN là cơ sở để theo dõi, đánh giá quá trình rèn luyện và tiến bộ của mỗi học sinh (HS) trong suốt cả năm học, từ đó đem lại ý nghĩa quyết định trong việc giáo dục nhân cách toàn diện cho HS. Tuy nhiên, có một thực tế đáng buồn đang diễn ra hiện nay là tiết SHCN vẫn chưa được coi trọng, chưa được đầu tư một cách đúng mức. Phần lớn HS Trung cấp của trường Cao đẳng Lý Tự Trọng TP.Hồ Chí Minh vẫn chưa “mặn mà”, hứng thú với tiết SHCN. Chính vì vậy, nâng cao chất lượng của tiết SHCN đối với HS Trung cấp trường Cao đẳng Lý Tự Trọng TP.Hồ Chí Minh hiện nay là rất quan trọng và cần thiết nhằm làm cho tiết SHCN sinh động hơn, phong phú hơn, có tác dụng tích cực, ý nghĩa thực tiễn và hiệu quả hơn.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vai trò của tiết SHCN

- Tiết SHCN giúp HS nắm bắt kịp thời những nội qui, qui định và chủ trương chung của Nhà trường, hiểu rõ và thực hiện kịp thời những nghĩa vụ và quyền lợi của học sinh mà Nhà trường phổ biến, nhờ đó không chậm trễ gây ảnh hưởng đến quyền lợi của tập thể và thành viên trong lớp.

- Thực hiện tốt tiết SHCN là điều kiện tiên quyết để giáo viên chủ nhiệm (GVCN) kịp thời giúp HS thực hiện tốt những nội quy, quy định của Nhà trường, từ đó điều chỉnh ý thức, thái độ học tập, tình cảm trong rèn luyện đạo đức của HS trong quá trình học tập.

- Tiết SHCN cũng góp phần giáo dục cho HS ý thức chính trị, xã hội, đạo đức, lối sống, định hướng lập thân, lập nghiệp; giáo dục các giá trị văn hóa thẩm

mỹ lành mạnh, đậm đà bản sắc dân tộc, góp phần cùng các hoạt động giáo dục khác làm phong phú đời sống tâm hồn và nhân cách học sinh.

- Thông qua các hoạt động trong tiết SHCN sẽ giúp các thành viên của lớp đoàn kết, gắn bó, yêu thương và cảm thông với nhau, sống có trách nhiệm với nhau trong các hoạt động tập thể lớp, sẵn sàng gánh vác công việc chung của lớp, của trường. Từ đó, quan tâm lẫn nhau và giúp đỡ nhau cùng học tập tốt.

- Tiết SHCN còn giúp HS có tinh thần thoải mái, phấn khởi, sẵn sàng cho một tuần học tập mới. Đồng thời, qua tiết sinh hoạt còn rèn luyện cho các em một số kỹ năng cơ bản như kỹ năng tổ chức phong trào và tham gia vào các hoạt động đoàn thể của nhà trường.

- Tiết SHCN còn là cầu nối giữa giáo viên (GV) và HS, là nơi để thầy trò gắn bó với nhau, chia sẻ những yêu thương, những buồn vui nhằm giúp GVCN có cơ hội hiểu các em hơn, tư vấn và gỡ rối cho các em những băn khoăn của tuổi mới lớn, những mâu thuẫn của quan hệ học trò, thậm chí cả những khúc mắc trong gia đình... từ đó giúp các em phát triển nhân cách, kỹ năng sống để dễ dàng hòa nhập trong cuộc sống của xã hội hiện đại.

2.2. Thực trạng tổ chức tiết SHCN đối với HS Trung cấp trường Cao đẳng Lý Tự Trọng TP.Hồ Chí Minh

Qua tìm hiểu Sổ tay GVCN và khảo sát một số lớp HS Trung cấp, tiết SHCN đối với HS Trung cấp trường Cao đẳng Lý Tự Trọng TP.Hồ Chí Minh hiện nay đang diễn ra theo “kịch bản”: 1. Kiểm tra sĩ số; 2. Các tổ trưởng tự nhận xét, đánh giá về tình hình của tổ trong tuần; 3. Lớp trưởng báo cáo, đánh giá nhận xét tình hình học tập, rèn luyện... của lớp tuần qua; 4. Bí thư chi đoàn đánh giá, triển khai công tác Đoàn (nếu

có); 5. Giáo viên chủ nhiệm đánh giá nhận xét những nội dung, yêu cầu lớn triển khai trong tuần học trước, nhận xét đánh giá các mặt tuần học đã qua, triển khai công việc tuần học tới, dặn dò cho tuần học tới. Tiết SHCN theo “kịch bản” này thường được lặp đi lặp lại trong hầu hết các tuần của một học kỳ, thậm chí là cả một năm học.

Thực tế cho thấy ở một số lớp Trung cấp, tiết SHCN chưa được xem trọng và việc tổ chức tiết SHCN chỉ dừng lại ở mức làm cho xong nhiệm vụ. Thời gian dành cho tiết SHCN chưa đảm bảo. Có lớp nội dung sinh hoạt chỉ diễn ra chưa đến 15 phút, sau đó thầy ngồi làm việc của thầy, trò ngồi sử dụng điện thoại, trêu đùa nhau. Ở một số lớp, tiết sinh hoạt lớp lại trở thành một buổi “luận tội” HS bởi màn tổng kết chủ yếu là tập trung vào khuyết điểm được ghi trong sổ ghi đầu bài và của Ban cán sự lớp tuần trước rồi kiểm điểm, phê bình trước lớp. Thậm chí, có lớp GVCN còn giao hết trách nhiệm cho cán bộ lớp. Chính vì nội dung và hình thức đơn điệu, nhàm chán như vậy nên phần lớn HS không hứng thú với tiết SHCN. Những tiết SHCN được bố trí vào đầu buổi (tiết 1 buổi sáng, tiết 7 buổi chiều) hay cuối buổi (tiết 6 buổi sáng, tiết 12 buổi chiều), các em thường “trốn” không tham gia tiết SHCN. Lý do mà các em đưa ra là trong tiết sinh hoạt lớp GVCN thường nặng về những khuyết điểm, tồn tại và xử phạt mà chưa chú trọng nhiều đến khen thưởng, khuyến khích, động viên, nhất là những cố gắng của HS yếu kém; GVCN quá nghiêm khắc, không gần gũi, thân thiện, không đặt mình vào vị trí của HS để hiểu các em; Nội dung tiết SHCN khô cứng, lặp đi lặp lại, không thực sự gắn với nhu cầu của các em; Hình thức tổ chức giờ sinh hoạt quá đơn điệu, nhàm chán, không hứng thú với HS, không khuyến khích, khích lệ HS cùng tham gia, tổ chức. Nguyên nhân dẫn đến thực trạng trên đến từ đội ngũ làm công tác chủ nhiệm và cả từ phía các em học sinh.

Phần lớn đội ngũ đảm nhận công tác chủ nhiệm hiện nay ở trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Tp.Hồ Chí Minh chưa tích cực đầu tư về thời gian, công sức và trí tuệ cho tiết SHCN. Nếu như các bộ môn đều có chương trình, giáo trình, tài liệu tham khảo, giáo án... thì tiết SHCN lại không có một tài liệu hướng dẫn cụ thể nào. Ở bậc trung học phổ thông, việc thiết kế giáo án sinh hoạt lớp đã được triển khai đến các trường, các thầy cô giáo làm công tác chủ nhiệm. Tuy nhiên, ở trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Tp.Hồ Chí Minh hiện nay soạn giáo án SHCN vẫn chưa được triển khai. Chính vì không soạn giáo án, không có giáo án nên đến khi thực hiện tiết SHCN nhiều GVCN thường không theo một quy trình cụ thể nào hết, gặp hoạt động nào phổ biến nội dung của hoạt động đó, không

có nội dung để phổ biến là coi như tiết sinh hoạt đó ngồi chơi. Công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học hiện nay của GV chiếm rất nhiều thời gian tâm sức, đặc biệt là GV của các Khoa nghề. Bên cạnh đó, đội ngũ đang đảm nhận nhiệm vụ công tác chủ nhiệm lớp hiện nay của trường lại đang thiếu rất nhiều kỹ năng để có thể làm tốt vai trò GVCN nói chung và thực hiện có hiệu quả tiết SHCN nói riêng. Vì không có kỹ năng, nghiệp vụ bài bản nên khi thực hiện tiết sinh hoạt thường rất lúng túng, không biết triển khai như thế nào nên cuối cùng là cứ đi theo lối mòn cũ, không có sự đầu tư, sáng tạo để tiết SHCN phong phú, sinh động và đem lại hiệu quả tích cực. Mặt khác, công tác chủ nhiệm nói chung và tiết SHCN nói riêng ở trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Tp.Hồ Chí Minh hiện nay vẫn chưa được coi trọng đúng mức. Tâm lý xem nhẹ vai trò GVCN và chế độ đãi ngộ chưa tương xứng cho một vai trò to lớn rất quan trọng GVCN đã làm cho nhiều GV làm công tác chủ nhiệm không mặn mà với trách nhiệm của mình, từ đó không mặn mà với tiết SHCN để có thể đầu tư về thời gian, tâm huyết và trí tuệ để có một tiết SHCN hấp dẫn, mang nhiều ý nghĩa tích cực.

Về phía các em HS: Các em vào trường học nghề là vì không đậu vào các trường trung học phổ thông hệ công lập nên học lực cũng như ý thức chưa tốt. Các em vẫn còn thụ động, chưa tích cực, chủ động tham gia các hoạt động sinh hoạt tập thể như vui chơi, văn nghệ, thảo luận, sinh hoạt chuyên đề... ngại thể hiện mình nhưng còn e ngại, chưa tự tin vào bản thân, chưa nhận được sự động viên, cổ vũ của thầy cô cũng như bạn bè trong lớp. Một bộ phận học sinh khác lại lười học, lười tham gia các hoạt động sinh hoạt tập thể cũng gây khó khăn cho GVCN khi tổ chức các tiết SHCN.

2.3. Một số giải pháp nâng cao chất lượng tiết SHCN đối với học sinh Trung cấp ở trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Tp. Hồ Chí Minh

2.3.1. Nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh về vai trò, tầm quan trọng của tiết SHCN

Nhận thức đúng đắn của đội ngũ cán bộ, GV, nhân viên và HS về vai trò, tầm quan trọng của tiết SHCN là điều kiện đầu tiên có tác động rất lớn đến việc nâng cao chất lượng của tiết SHCN. Nhận thức đúng sẽ dẫn đến hành động đúng. Chính vì vậy, mỗi cán bộ, GV, nhân viên làm công tác chủ nhiệm trước hết phải có nhận thức đúng đắn về vai trò, tầm quan trọng của tiết SHCN để không ngừng nỗ lực, dành thời gian đầu tư cho tiết SHCN, đổi mới nội dung, phương thức thực hiện tiết SHCN có hiệu quả chất lượng hơn. Với HS,

sự nhận thức đúng đắn của các em sẽ là nhân tố quan trọng giúp GVCN nâng cao chất lượng tiết SHCN hiện nay ở trường Cao đẳng Lý Tự Trọng Tp. Hồ Chí Minh.

2.3.2. Đa dạng hóa các hoạt động trong tiết SHCN

Đề tiết SHCN không đơn điệu, nhằm chán, GVCN có thể tổ chức một số trò chơi cho các em, giúp cho tập thể có được bầu không khí vui vẻ, thân ái, thông cảm. Hoặc có thể cho các em xem những bộ phim ngắn như “Quà tặng cuộc sống” giàu ý nghĩa giáo dục, những bộ phim tư liệu lịch sử, phim chuyển thể từ tác phẩm văn học, hay những câu chuyện về những tấm gương vượt khó học giỏi hay gương người tốt việc tốt. Mặt khác, GVCN cũng có thể tổ chức các hoạt động văn nghệ như cho lớp tập hát về bài hát truyền thống của trường, tổ chức cuộc thi hát giữa các tổ theo hình thức hát đơn ca, song ca, tập thể. Chủ đề là các bài hát ca ngợi quê hương đất nước, thầy cô, bạn bè, mái trường. Đặc biệt là tổ chức sinh nhật hàng tháng cho HS. Quà tặng sinh nhật là những món quà mang ý nghĩa tinh thần là chính. Ví dụ như chiếc bút, cuốn tập, đôi tất, bịch bánh tráng.... Qua những lần tổ chức sinh nhật như vậy sẽ giúp các em có thêm niềm tin vào cuộc sống để tạo động lực cho các em phấn đấu chăm ngoan học giỏi hơn.

2.3.3. Tổ chức thảo luận các chuyên đề về kỹ năng sống trong tiết SHCN

Với các em HS Trung cấp, giáo dục kỹ năng sống có ý nghĩa rất quan trọng trong việc hình thành và phát triển cho các em khả năng làm chủ bản thân, khả năng ứng xử với mọi người xung quanh, khả năng ứng phó thích hợp trước những tình huống phức tạp muôn hình, muôn vẻ của cuộc sống.... Theo Thạc sĩ, giảng viên tâm lý học Nguyễn Hữu Long, cần trang bị cho học sinh lứa tuổi từ 15 đến 18 tuổi 10 kỹ năng sống cần thiết để phát huy sự tự tin, năng động, sáng tạo của các em. Đó là những kỹ năng: Kỹ năng điều chỉnh và quản lý cảm xúc, kỹ năng tự phục vụ bản thân, kỹ năng quản lý thời gian hiệu quả, kỹ năng xác lập mục tiêu cuộc đời, kỹ năng giao tiếp và ứng xử, kỹ năng đánh giá và phân biệt hành vi, kỹ năng thể hiện tự tin trước đám đông, kỹ năng đối diện và ứng phó khó khăn trong cuộc sống, kỹ năng hợp tác, chia sẻ, kỹ năng tự nhận thức và đánh giá bản thân. Trên cơ sở 10 kỹ năng sống cần thiết này, GV sẽ tìm ra các chuyên đề kỹ năng sống phù hợp với hứng thú, nhu cầu và trình độ nhận thức chung của HS để tổ chức.

2.3.4. Thay đổi không gian, địa điểm của tiết SHCN

Đề tạo không gian sinh động, bắt mắt GVCN có thể cho HS thay đổi, sắp xếp lại bàn ghế để tạo những kiểu không gian khác nhau và trang trí phòng học theo

những kiểu khác nhau. Ví dụ: Nếu nội dung là Thảo luận chủ đề về một chủ đề tháng, GV có thể cho lớp sắp xếp bàn ghế theo hình chữ U. Nhưng nếu là Thảo luận nhóm về các chuyên đề kỹ năng sống, GV có thể sắp xếp theo kiểu cho 2 bàn quay lại với nhau... Đồng thời để tạo không khí cho buổi sinh hoạt, GV có thể cho lớp trang trí bảng lớp học dòng chữ “Sinh hoạt lớp” và những khẩu hiệu hành động phù hợp theo các chủ đề của tháng hay của cả đợt thi đua.

Theo quy định, tiết SHCN không nhất thiết phải diễn ra trong lớp học. Vì vậy, tùy vào nội dung sinh hoạt, GVCN có thể thay đổi địa điểm, không gian sinh hoạt. Ví dụ: Khi tổ chức các trò chơi ngoài trời hay các cuộc thi giao lưu thể thao giữa các tổ, giáo viên chủ nhiệm có thể chọn những địa điểm ngoài phòng học thích hợp như sân bóng đá, sân bóng chuyền, sân bóng rổ... để tổ chức.

3. Kết luận

Thay đổi một thói quen, một lối mòn không hề đơn giản và dễ dàng. Vì vậy, để có được tiết SHCN thực sự hiệu quả, phát huy được vai trò tích cực của HS, cả GVCN và HS đều phải đầu tư thời gian, công sức, tâm huyết, trí tuệ, phải tìm tòi, suy nghĩ, hoạt động nhiều hơn nhưng chắc chắn rằng sau mỗi giờ sinh hoạt lớp được chuẩn bị chu đáo với những hình thức tổ chức đa dạng, mới mẻ, nội dung chủ đề hấp dẫn, mang tính giáo dục cao sẽ là niềm vui, sự đoàn kết gắn bó, sự hiểu nhau giữa các thành viên trong lớp và sự trưởng thành qua từng tuần, từng tháng với nhiều kỹ năng được rèn giữa của các em học sinh.

Tài liệu tham khảo

[1]. Hải Bình, *Kinh nghiệm tổ chức sinh hoạt lớp hiệu quả, hấp dẫn*, truy cập tại <https://giaoducthoidai.vn/to-chuc-sinh-hoat-chu-nhiem-sao-cho-hap-dan-post607690.html>

[2]. Bộ giáo dục và đào tạo (2013), *Tài liệu tập huấn GVCN với công tác tư vấn tâm lý - giáo dục cho học sinh Trung học*.

[3]. Chương trình tập huấn: *Đổi mới phương thức tổ chức tiết sinh hoạt chủ nhiệm với kỹ năng sống*, truy cập tại <https://thcs-dinhthienhoang-eakar-daklak.violet.vn>.

[4]. Lưu Thị Ngân Hà, *Đổi mới giờ sinh hoạt - Phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh*, truy cập tại <https://text.xemtailieu.com>.

[5]. Nguyễn Bích Ngọc, *Tạo hứng thú cho học sinh trong giờ sinh hoạt lớp*, *Báo Điện tử Giáo dục và Thời đại*, thứ Bảy, 14/12/2013.

[6]. Nguyễn Ngọc Thành, *Một số giải pháp giúp tiết sinh hoạt lớp đạt hiệu quả*, truy cập tại <https://text.123doc>.